

Algemeen	
Onderwerp	Evaluatie en vervolg herstelproject
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Henke van der Heiden en Tjolina Proost
Eenheid	Sturing
E-mail	t.proost@regiogv.nl
Kenmerk	19.0013573
Datum	26 september 2019

Voorstel

1. De evaluatie herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek vaststellen.
2. Instemmen met de continuering van het regionale herstelnetwerk tot en met 2021 -mits opname in het beleidsplan B&O 2021-2024- en de begrootte gelden €100K binnen Bescherming & Opvang hiervoor aanwenden
3. Instemmen met de ambtelijke deelname aan het regionale partneroverleg met een tijdsinvestering van 1-2 uur per maand

Kernboodschap

Gemeenten hebben voor 2019 de opdracht gegeven tot het regionaal organiseren van een herstelnetwerk. Uit de evaluatie blijkt dat de basis hiervoor is gelegd maar doorontwikkeling op de gestelde doelen nodig is om inwoners met een (ernstige) psychische aandoening en hun naasten ondersteunen bij persoonlijk en maatschappelijk herstel en hen zo weer laten meedoen in onze samenleving.

Aanleiding

Gemeenten hebben de taak kwetsbare inwoners te ondersteunen om zelfstandig te wonen én mee te doen in de samenleving. Voor inwoners met (ernstige) psychische aandoeningen en/of verslaving is dat een moeilijke opgave. Enerzijds omdat zij last hebben van (zelf)stigma en hun identiteit vaak is versmald tot 'patiënt' of 'verslaafde'. Anderzijds omdat zij te maken krijgen met een samenleving die hen niet met open armen ontvangt. De aanpak van herstelgericht werken met behulp van professionele ervaringsdeskundigen is een vrij nieuwe landelijke beweging die aantoonbaar effectief is. In het beleidsplan Bescherming & Opvang hebben gemeenten afgesproken hier op in te zetten. Met de opzet van een herstelacademie zouden inwoners met (ernstige) psychische aandoeningen een eigen plek hebben voor herstel. Met de activiteiten en trainingen vanuit deze academie zouden deze kwetsbare inwoners meer regie over hun eigen leven krijgen en steun vinden om mee te kunnen doen aan de maatschappij. Uit vele gesprekken met (voormalig) cliënten bleek echter dat in onze regio met haar vele dorpen en kernen een netwerk met diverse mogelijkheden in alle gemeenten passender en doeltreffender is. In 2019 is daarom ingezet op een herstelnetwerk met een herstelteam in de vorm van een pilot om na jaar te evalueren hoe we als gemeenten verder zouden willen gaan.

De afgelopen twee jaar werkten de gemeenten/Regio, GGZ Centraal, Kwintes, Versa Welzijn, Jellinek en Stichting MEE (GGZ Infocentrum) op alle niveaus samen aan een regionaal dekkend herstelnetwerk. Zij werden hierbij ondersteund door een regionaal projectleider en sinds een jaar door een klein team van professioneel ervaringsdeskundigen. Deze inzet was gericht op de invulling van de volgende bestuurlijke opdracht:

1. Trainingen, cursussen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel zijn lokaal beschikbaar en breed toegankelijk.
2. Eind 2019 is er in elke gemeente van Gooi & Vechtstreek minimaal één locatie in welzijnsetting met laagdrempelige activiteiten die geschikt zijn voor de doelgroep.

3. Activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk van andere partijen zijn bekend en bereikbaar, zodat er voor elk individu bezigheden beschikbaar zijn die passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel.

Momenteel loopt de geplande projectfase ten einde, heeft een evaluatie plaats gevonden en is het tijd om een voorstel te doen voor continuering van de herstelbeweging in de Gooi en Vechtstreek.

Doel

Inwoners met een (ernstige) psychische aandoening en hun naasten ondersteunen bij persoonlijk en maatschappelijk herstel en hen zo weer laten meedoen in onze samenleving

Argumenten

1. *Uitkomsten evaluatie herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek naar doelen bestuurlijke opdracht*

1.1 Doel: Trainingen, cursussen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel zijn lokaal beschikbaar en breed toegankelijk.

Het regionaal herstelteam bestaat uit professionele herstelwerkers die in dienst zijn bij de verschillende betrokken organisaties. Zij organiseren nu samen een breed aanbod aan op persoonlijk herstel gerichte activiteiten die toegankelijk zijn voor álle inwoners die er baat bij hebben en niet alleen voor de eigen cliënten. De trainingen worden verspreid over de regio aangeboden, vaak in een welzijnssetting. Trainers worden beschikbaar gesteld door de betrokken zorgorganisaties, die hun trainingen ook voor deelnemers buiten hun organisatie open stellen. Vanuit deze trainingen en activiteiten ontstaat ook een pool aan getrainde ervaringsdeskundigen die vervolgens willen en kunnen meebouwen aan het aanbod aan herstelactiviteiten in de Gooi en Vechtstreek. Inmiddels zijn er 26 meerdaagse trainingen en cursussen (5-12 bijeenkomsten) gegeven, waaraan 174 cliënten deelnamen. Daarnaast worden wekelijks activiteiten en peercoaching georganiseerd, waaraan zo'n 84 cliënten per week deelnemen. Tenslotte zijn er twee grote meerdaagse evenementen georganiseerd met gemiddeld 40 cliënten. Daarmee kan gesteld worden dat de doelstelling is behaald. Doorontwikkeling naar een groter en passender aanbod is echter nodig gezien de behoefte onder inwoners.

1.2 Doel: Eind 2019 is er in elke gemeente van Gooi & Vechtstreek minimaal één locatie in welzijnssetting met laagdrempelige activiteiten die geschikt zijn voor de doelgroep. Het regionaal herstelteam (inclusief de projectleider) heeft in de lokale gemeenten gewerkt aan de samenwerking tussen zorg- en welzijnsinstellingen en ingezet op herstelgericht werken daarbinnen. Hierbij lag de nadruk op het opleiden van medewerkers, hen verbinden met professionals van andere instellingen en herstelgerichte initiatieven. Dit is gedaan middels het leggen van één op één verbindingen, lokale en regionale netwerkbijeenkomsten. Verder is in alle gemeenten een start gemaakt met het realiseren van een 'ggz-vriendelijke' welzijnslocatie. De ene gemeente is verder dan de andere. Ervaring leert dat het realiseren van een toegankelijke locatie en activiteiten voor kwetsbare inwoners niet alleen een 'praktische' zaak is maar ook vraagt om een cultuur- en mentaliteitsverandering bij alle betrokken partijen. Wat tijd kost. Het regionaal herstelteam stimuleert deze cultuurverandering door (lokale) partijen inspiratie, expertise, een groeiend netwerk en een groeiend aantal (lokaal) getrainde ervaringsdeskundigen aan te bieden.

1.3 Doel: Activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk van andere partijen zijn bekend en bereikbaar, zodat er voor elk individu bezigheden beschikbaar zijn die passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel.

De activiteiten onder punt twee hebben ertoe geleid dat de samenwerking tussen medewerkers van verschillende organisaties is verbeterd. Evenals de bekendheid van en toeleiding naar elkaars aanbod. Het bereiken en ondersteunen van familie en naasten is nog een aandachtspunt. Er is een behoefte onderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat er forse leemten zijn in het ondersteuningsaanbod voor naasten.

2. Continueren van het regionale herstelnetwerk

2.1 *Waarom continueren?*

De projectfase waarin onder leiding van een projectleider een professioneel herstelteam, herstelactiviteiten en de samenwerking van de grond moest komen, kan worden afgerond. In de projectfase lag de nadruk op alle neuzen dezelfde kant op te krijgen, professionals, ambtenaren en bestuurders handvatten te geven voor het mogelijk maken van herstelgericht werken en het laten meedoen van inwoners met (ernstige) psychische aandoeningen. De basis hiervoor is nu gelegd maar het werk is niet klaar, zoals blijkt uit de evaluatie. Doorontwikkeling op de gestelde doelen is nodig om voldoende passend en toegankelijk aanbod en locaties te organiseren. Samenwerking op alle niveaus tussen ervaringsdeskundigen, zorgorganisaties, gemeenten en maatschappelijke organisaties is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

Kan dat ook zonder regionaal netwerk? Niet continueren van het regionale herstelnetwerk betekent dat de organisatie en coördinatie van een regionaal en breed aanbod van herstelactiviteiten dat nu lokaal beschikbaar is, wegvalt. Een smal aanbod aan hersteltrainingen blijft dan nog maar beschikbaar op enkele locaties en uitsluitend voor cliënten van zorginstellingen. De ervaring leert dat het voor afzonderlijke gemeenten heel erg lastig is om een dergelijk stevig herstelteam en partnerschap met bovenregionale instellingen voor één gemeente te realiseren. Daarnaast is een herstelteam per gemeente zou erg kostbaar en qua volume ook onhaalbaar gezien de schaarse aan professionele ervaringsdeskundigen met executiekracht. Het is daarbij bekend dat ervaringswerkers die als éénpitter functioneren te kwetsbaar zijn. Ook de praktische samenwerking tussen regionale organisaties binnen lokale gemeenten wordt zonder een regionaal netwerk een stuk lastiger. Het is voor de regionale samenwerkingspartners onhaalbaar om op dit onderwerp met alle lokale gemeenten apart samen te werken. Er is nu een regionale groep van organisaties die met elkaar en met de regiogemeenten samenwerken om de meest kwetsbare inwoners lokaal te ondersteunen bij persoonlijk en maatschappelijk herstel. We kunnen dit behouden door als regiogemeenten *samen* verder met hen op te trekken.

2.2 *Welke resultaten willen we behalen met continueren?*

Het continueren van het regionale herstelnetwerk betekent dat het herstelteam met professioneel ervaringsdeskundigen zelfstandig (zonder fulltime projectleider) samen met alle partners verder werkt om de doelstellingen van het netwerk verder gestalte te geven. De resultaten die we met het netwerk beogen veranderen hiermee niet:

- Structureel trainingen, cursussen en activiteiten ontwikkelen en organiseren gericht op persoonlijk herstel die lokaal beschikbaar en breed toegankelijk zijn.
- Vergroten van het netwerk van ervaringsdeskundigen en herstelwerkers.
- Herstelgericht werken blijven stimuleren bij betrokken partners

- Samenwerking realiseren met andere partijen die activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk bieden en met hen zorgen dat kwetsbare inwoners daar welkom zijn en zij zich thuis kunnen voelen.
- Het ontsluiten van andere (wel en niet geïndiceerde) activiteiten, vrijwilligerswerk en toeleiding naar werk

Voor de looptijd wordt voorgesteld om de lokaal vastgestelde begroting van Bescherming & Opvang aan te houden tot en met 2021. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om de resultaten van deze cultuurverandering beter te evalueren halverwege 2021, waarbij gestreefd wordt naar goede cijfermatige onderbouwing van het aantal ggz inclusieve locaties, trainingen, activiteiten, aantal actieve inwoners aan het herstelnetwerk, ed. Hierbij is een voorwaarde dat het regionale herstelnetwerk wordt opgenomen in het volgende beleidsplan voor Bescherming & Opvang. Mochten gemeenten hier niet voor kiezen dan wordt het regionale herstelnetwerk gestopt per 2021 met besluitvorming hierover in het najaar van 2020.

2.3. Wie doet wat in het netwerk?

De gemeenten/Regio werken samen met de partnerorganisaties. Elke partij heeft daarbij zijn eigen rol en biedt onderdelen waarmee we gezamenlijk de resultaten kunnen behalen. Allereerst stellen alle partijen hun ruimten beschikbaar voor activiteiten van het netwerk. Kwintes en GGZ Centraal stellen hun professionele herstelwerkers en ervaringsdeskundige vrijwilligers en stagiaires beschikbaar om concrete taken te vervullen binnen het netwerk. Hieronder vallen in ieder geval de trainingen die worden gegeven binnen het netwerk.

Stichting MEE/GGZ Infocentrum stelt haar ervaringsdeskundige vrijwilligers beschikbaar om concrete activiteiten binnen het netwerk te vervullen. Versa Welzijn ontwikkelt (in lijn met lokale subsidie- en opdrachtverlening) met behulp van de partnerorganisaties en met hulp van het regionaal herstelteam 'ggz vriendelijke' welzijnslocaties in de regiogemeenten. Jellinek heeft (nog) geen ervaringsdeskundigen maar zet in onze Regio in op nauwe samenwerking van haar professionals met de partners in het netwerk om mensen toe te leiden naar specifieke herstelactiviteiten en aanbod. Alle partners sturen binnen hun organisatie op een herstel-, samenwerking- en naar buiten gerichte attitude. De regiogemeenten investeren in een onafhankelijk herstelteam dat alle activiteiten coördineert, expertise inbrengt in het netwerk en de concrete samenwerking tussen de organisaties aanjaagt. De Regio kan hierbij haar ondersteunende functie blijven vervullen met de organisatie van het partneroverleg, aanstellen van de coördinerend ervaringsdeskundigen, hen (laten) begeleiden en beheer van het werkbudget. Daarnaast kan zij blijven inzetten op de aanhaking van gemeenten bij het regionale partneroverleg, nauwe afstemming en uitwisseling tussen gemeenten over de benodigde aanvullende lokale randvoorwaarden en wat daarbij effectief is.

2.4 Wat levert het herstelnetwerk lokale gemeenten op?

De inwoners van alle lokale gemeenten kunnen via het herstelnetwerk profiteren van een breed aanbod aan herstelactiviteiten dat binnen de eigen gemeente wordt aangeboden. Deze activiteiten leveren een groeiend aantal (lokale) getrainde ervaringsdeskundigen op die mee kunnen werken aan een inclusieve gemeente waarin ook de meest kwetsbare inwoners een plek hebben. Daarnaast helpt de inzet van een regionaal herstelteam (professionele ervaringsdeskundige herstelwerkers) en de praktische inzet, de expertise en toeleiding van ketenpartners om lokale welzijn locaties toe te rusten voor de kwetsbare maatschappelijke zorg doelgroep. Tot slot biedt het herstelnetwerk nauwere praktische samenwerking tussen de professionals van regionale

organisaties binnen de gemeente wat leidt tot betere toeleiding en ontsluiting van beschikbaar aanbod.

3. Ambtelijke deelname aan het regionale partneroverleg

Regionaal samenwerken op onderwerpen die onder de lokale verantwoordelijkheden vallen (i.c. laagdrempelige activiteiten en ondersteuning van familie en naasten/mantelzorg) vraagt om goede afstemming. Uiteindelijk beslissen de lokale gemeenten immers welke inhoudelijke keuzes zij wel of niet willen maken. Het herstelnetwerk sluit naadloos aan op de lokale opgaven om alle kwetsbare mensen te laten meedoen in de samenleving. Juist omdat we regionaal samenwerken op lokale onderwerpen is het wenselijk dat in het partneroverleg alle lokale gemeenten vertegenwoordigd zijn. Dit overleg is eens in de zes weken op wisselende locaties in de regio en vraagt een tijdsinvestering van 3 uur per 6 weken. Deze uren hoeven dan echter lokaal niet meer ingezet te worden voor de afstemming met de Regio, het herstelteam en partners.

Kanttekeningen

Herstelgericht samenwerken op alle niveaus tussen zorgaanbieders, maatschappelijke (welzijns)organisaties en gemeenten vraagt om een nieuwe houding van alle partners. Het is een cultuur verandering waarin van alle partijen wordt gevraagd de behoeften en mogelijkheden van kwetsbare inwoners centraal te stellen en over de muren van de eigen organisatie heen samen te werken om persoonlijk en maatschappelijk herstel van betrokkenen te ondersteunen. Cultuurveranderingen realiseer je niet in een jaar met alle weerstand en hobbels die moeten worden weg genomen. Zo heeft dit project maar weer bewezen. De basis staat echter, maar om het herstelnetwerk verder uit te bouwen blijft commitment en nauwe betrokkenheid van lokale gemeenten en partners nodig. De mate waarin dit gebeurt, bepaald het tempo waarin kwetsbare inwoners met (ernstige) psychische aandoeningen meer regie krijgen en kunnen meedoen in onze regio.

Financiën

Met de afloop van de projectfase vervalt de inzet van de fulltime projectleider. De kosten van de inzet van het herstelteam blijven gedekt met de regionale middelen voor Bescherming & Opvang. In de huidige meerjarenbegroting is vanaf 2020 structureel € 100.000,- per jaar opgenomen voor de regionale inzet van het herstelnetwerk.

Taak	Omvang kosten (excl. BTW)	Toelichting
Herstelteam	€85.000,-	28u per week herstelteam met twee professionele ervaringsdeskundigen
Additionele kosten	€15.000,-	Coaching herstelteam, vrijwilligersvergoedingen, promotie, werkbudget (niet zijnde huisvesting, materiele kosten en extra activiteiten die behoren tot welzijnscontracten gemeenten)
Totaal	€100.000,-	

Daarnaast kan de Regio binnen haar beleidsmatige capaciteit blijven inzetten op de ondersteuning van het regionale herstelnetwerk middels de organisatie van het partneroverleg, uitwisseling tussen gemeenten, aanstelling en ondersteuning van het herstelteam. Tenslotte is bij de begroting B&O voorgesteld om €7.500,- uit 2019 over te hevelen naar 2020 voor het behoud van de coach/projectleider van het herstelteam voor 4 uur in de week voor een half jaar. Dit draagt bij aan de verdere borging en versteviging van het herstelteam.

Uitvoering

Met de instemming met dit voorstel zullen de huidige werkwijzen voor coördinatie, intergemeentelijke afstemming en beheer worden gecontinueerd. Tevens zullen de contracten van het herstelteam worden verlengd voor twee jaar met een optie tot stoppen per 2020. Bij positieve besluitvorming over de begroting B&O wordt het contract van de coach aangepast naar 4 uur per week voor een half jaar in 2020. Verder zullen de ambtenaren uit de regiogemeenten worden uitgenodigd voor het partneroverleg dat eens in de zes weken wordt georganiseerd. Tevens zal eens per jaar de voortgang worden besproken in het regionale PFHO Sociaal Domein en in 2021 worden geëvalueerd met voorstellen voor een vervolg. Uiteraard weer mits deze taak wordt opgenomen in het nieuwe beleidsplan voor Bescherming & Opvang 2021-2024. Mochten gemeenten hier niet voor kiezen dan wordt het regionale herstelnetwerk gestopt per 2021 met besluitvorming hierover in het najaar van 2020. Met de afdeling inkoop zal worden besproken hoe de continuering in deze ook op een verantwoorde manier kan verlopen.

Bijlage(n)

Bijlage 1 – evaluatie herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek

Bijlage 2 – Gooise visie op herstel

Evaluatie Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek

Oktober 2019

Het Herstelproject is een onderdeel van het regionale uitvoeringsprogramma Bescherming en Opvang. Dit uitvoeringsprogramma is gericht op onze meest kwetsbare inwoners. Mensen die problemen hebben op het gebied van huiselijk geweld, woonoverlast, schulden, verslaving en/of psychische problemen. Het zijn vaak problemen die met elkaar samenhangen en elkaar versterken. De gemeenten hebben de wettelijke taak deze mensen en hun naasten te ondersteunen, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en functioneren én deelnemen aan de samenleving. Het Herstelproject raakt het hart van deze opgave: kwetsbare inwoners ondersteunen bij hun persoonlijk herstel (= identiteit, zelfvertrouwen en eigen kracht hervinden) en bij hun maatschappelijk herstel (= in de samenleving weer rollen vervullen en een bijdrage leveren). Klinisch herstel (= behandelen) hoort hier niet bij. Dat is de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Het Herstelproject beperkt zich niet tot inwoners die te maken hebben met ernstige en complexe problematiek, waardoor zij maatschappelijk (dreigen) uit te vallen. De herstelgerichte ondersteuning strekt zich nadrukkelijk ook uit tot hun familie en naasten die vaak zeer zwaar belast zijn. Alsook cliënten en naasten met mildere GGZ problematiek en de professionals die met hen werken.

Aantallen

Exacte cijfers over de omvang van de doelgroep worden nergens integraal bijgehouden. Op basis van landelijke onderzoeken en cijfers, de caseload van de ambulante GGZ/verslavingszorgteams en organisaties die werken met mensen met een (ernstig) psychiatrische aandoening, wordt de potentieel zwaarste doelgroep van cliënten en hun directe naasten echter geschat op 9.500-13.500 inwoners. De groep cliënten en naasten met een mildere GGZ achtergrond kan zelfs oplopen tot 50.000 inwoners in de regio Gooi en Vechtstreek, los van hun naasten en buurtgenoten. Om hun deelname aan de samenleving verder te bevorderen is er tevens een cultuurverandering nodig binnen de zorg- en welzijnssector naar herstelgericht werken. Het gaat hier om circa duizend tot vijftienhonderd maatschappelijk werkers, begeleiders en vrijwilligers.

Organisatie & opdracht

Binnen het project werken de Regio Gooi en Vechtstreek, GGZ Centraal, Kwintes, Versa Welzijn, Jellinek en Stichting MEE (GGZ Infocentrum) op alle niveaus samen met als doel om slagkracht, kundige op- en afschaling en expertise op de juiste plek te organiseren. Dit met als doel om een regionaal herstelnetwerk te ontwikkelen vanuit één gedeelde visie¹. De Regio vervult hierbij een regiefunctie, waarbij zij de samenwerking organiseert en faciliteert.

¹ De gezamenlijk visie op herstel is terug te vinden in de bijlage.

Deze samenwerking is gericht op de invulling van de volgende bestuurlijke opdracht:

1. Trainingen, cursussen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel zijn lokaal beschikbaar en breed toegankelijk.
2. Eind 2019 is er in elke gemeente van Gooi & Vechtstreek minimaal één locatie in welzijnsetting met laagdrempelige activiteiten die geschikt zijn voor de doelgroep.
3. Activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk van andere partijen zijn bekend en bereikbaar, zodat er voor elk individu bezigheden beschikbaar zijn die passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel.

Het organiseren van een herstelnetwerk met specifieke herstelactiviteiten gericht op persoonlijk en maatschappelijk herstel is een opgave uit het regionale beleidsplan bescherming en opvang. Het organiseren van laagdrempelige activiteiten in een welzijnsetting is een lokale verantwoordelijkheid. Om echter voor deze kwetsbare doelgroep echt de beweging naar voren te maken en hen mee laten doen middenin de samenleving zijn (regionale) zorgaanbieders nodig die hun kennis, expertise en toeleidingsmogelijkheden beschikbaar willen stellen voor welzijnsorganisaties. De aansturing hiervan ligt (boven)regionaal. Daarbij heb je een team van herstelwerkers nodig. De ervaring leert dat het voor afzonderlijke gemeenten heel erg lastig, kwetsbaar en kostbaar is om dit voor één gemeente te realiseren. Vandaar dat zowel het bestuurlijk afstemmingsoverleg als het herstelteam regionaal is georganiseerd. Hierbij vindt nauwe ambtelijke afstemming plaats over de voortgang van en benodigde lokale inzet op het project. De inzet van het herstelteam binnen iedere gemeente wordt op maat vorm gegeven en gekoppeld aan de inzet van gemeenten voor de inclusie van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Stand van zaken

Het Herstelproject loopt nu bijna anderhalf jaar. Er staat inmiddels een stevig team van herstelwerkers met ondersteuning van een ervaren projectleider. Op de andere doelstellingen zijn de volgende resultaten geboekt.

1. Trainingen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel zijn lokaal beschikbaar en breed toegankelijk

Het regionaal herstelteam bestaat uit professionele herstelwerkers die in dienst zijn bij de verschillende betrokken organisaties. De samenwerking in het regionale team leidt er toe dat de herstelactiviteiten van de betrokken organisaties nu toegankelijk worden voor alle inwoners die er baat bij hebben en niet alleen de eigen cliënten. Ook worden steeds meer trainingen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel gezamenlijk gegeven in een welzijnssetting. Vanuit deze trainingen en activiteiten ontstaat ook een pool aan ervaringsdeskundigen die vervolgens willen en kunnen meebouwen aan de herstelbeweging in de Gooi en Vechtstreek. Inmiddels zijn er 26 meerdaagse trainingen en cursussen (5-12 bijeenkomsten) gegeven, waaraan 174 cliënten deelnamen. Daarnaast worden wekelijks activiteiten en peercoaching georganiseerd, waaraan zo'n 84 cliënten per week deelnemen. Tenslotte zijn er twee grote meerdaagse evenementen georganiseerd met gemiddeld 40 cliënten.

2. Eind 2019 is er in elke gemeente van Gooi & Vechtstreek minimaal één locatie in welzijnsetting met laagdrempelige activiteiten die geschikt zijn voor de doelgroep

Het herstelteam en de projectleider zetten zich samen met de betrokken organisaties in om mensen met een (complexe) GGZ achtergrond te laten meedoen in onze samenleving. Dat blijkt nog een grotere uitdaging dan gedacht. In de eerste plaats omdat de betrokken organisaties een verschillende insteek hebben op herstel (van klinisch tot maatschappelijk) en in min of meerdere mate zijn toegerust

om herstelgericht te werken. Dit vraagt om duidelijke communicatie en aansluiting tussen organisaties en investeringen in herstelgericht werken. Om bijvoorbeeld een welzijnssetting met laagdrempelige activiteiten te creëren die geschikt zijn voor de doelgroep heb je namelijk professionals binnen deze setting nodig die kunnen omgaan met de doelgroep en ook de tijd en ruimte voor hen hebben. Dit was bij de meeste organisaties niet (compleet) het geval en daarom is er veel geïnvesteerd in de bijscholing en ondersteuning van deze professionals.

Verder is het voor cliënten en professionals binnen klinieken en beschermd wonen instellingen nog niet altijd logisch dat er contacten zijn met het lokale welzijnswerk om te voorzien in een dagbesteding. Daarnaast is er met het grote personeelsverloop of het tekort daaraan bij zorginstellingen ook niet altijd tijd en kennis van de behoeften van en mogelijkheden voor cliënten binnen het welzijnswerk. Enerzijds vraagt dit om de organisatie van contacten tussen deze instellingen, anderzijds vraagt het om het anders organiseren van de zorg binnen de instellingen. Dit gaat echter niet vanzelf en is een cultuurverandering die ondersteund moet worden. Dit wordt gedaan door het herstelteam samen met de managers van de betrokken organisaties. Zij brengen organisaties met elkaar in contact om mogelijkheden, contacten en ervaringen uit te wisselen. Daarnaast worden professionals gestimuleerd om meer uit te gaan van de behoeften en mogelijkheden van hun cliënten.

Om dit kracht bij te zetten, is op 16 april een grote regionale bijeenkomst geweest om over de organisatie en gemeentegrenzen heen kennis en ervaringen uit te wisselen. Met een opkomst van 70 deelnemers en veel positieve feedback naderhand was dit een groot succes en wordt daarom eind oktober herhaald. Ook de betrokkenheid van de lokale ambtenaren hierbij, en over de hele linie van het project, blijkt cruciaal om de lokale samenwerking verder te stimuleren, te ontsluiten en eventuele hobbels te overkomen. Hier is in de ene gemeente meer politieke aandacht en tijd voor dan in de andere gemeente. Zo heeft Gooise Meren al een paar jaar een GGZ netwerk, aandachtsfunctionaris en sociale kaart, is in Huizen en Hilversum dit in ontwikkeling, worden in Wijdemeren en in de BEL steeds meer stappen gezet en heeft Weesp vooralsnog alleen de mogelijkheid voor een algemeen netwerk van organisaties.

Bovenstaande zaken als herstelgericht werken door organisaties en een sterk georganiseerd voorveld zijn voorwaarden gebleken om de trainingen, cursussen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel breed toegankelijk te maken en waar vanuit een pool aan ervaringsdeskundigen kan ontstaan die vervolgens willen en kunnen meebouwen aan de herstelbeweging in de Gooi en Vechtstreek.

3. Activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk van andere partijen zijn bekend en bereikbaar, zodat er voor elk individu bezigheden beschikbaar zijn die passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel.

De aanpak genoemd onder punt twee leiden er ook toe dat de expertise en het aanbod van de verschillende partijen steeds beter bekend raakt bij samenwerkingspartners, professionals en cliënten. Dit leidt tot een betere ontsluiting van het bestaande aanbod en ontstaan van aanvullend aanbod, maar behoeft een langere adem. Zeker het bereiken en herstelgericht ondersteunen van familie en naasten is nog een groot punt van aandacht. Daarom is onderzoek gedaan naar de behoeften en leemten in het huidige aanbod, waarbij aan het einde van de zomer een voorstel naar de gemeenten is gegaan.

Bijlage 2 – Gooise visie op Herstel

Het Herstelproject ondersteunt kwetsbare inwoners bij hun persoonlijk herstel (= identiteit, zelfvertrouwen en eigen kracht hervinden) en bij hun maatschappelijk herstel (= in de samenleving weer rollen vervullen en een bijdrage leveren). Het project gaat dus niet over klinisch/medisch herstel, maar juist over het bevorderen van persoonlijk en maatschappelijk herstel. Binnen het project werken de gemeenten/Regio, GGZ Centraal, Kwintes, Versa Welzijn, Jellinek en Stichting MEE (GGZ Infocentrum) samen.

De verschillende partijen die Herstelproject betrokken zijn hebben een gedeelde visie op Herstel, die gebaseerd is op de visie die binnen het HEE-team ontwikkeld is. Het HEE-team is een groep van 50 ervaringsdeskundige docenten, die vanuit het Trimbos-instituut werken.

Deze visie op Herstel is hier terug te vinden: <https://www.hee-team.nl/informatie-over-hee/hee-drie-pijlers>

Kern van die visie en aanpak is het begrip 'normaliseren' dat door de deelnemende partijen veel gebruikt wordt. 'Normaliseren' staat allereerst voor de aandacht voor identiteit en het persoonlijk herstel. Je hebt een kwetsbaarheid of ziekte maar je identiteit valt daar niet mee samen. Normaliseren staat ook voor maatschappelijk herstel. Weer deelnemen aan de samenleving en verschillende rollen kunnen vervullen.

Herstel

Anders dan vaak wordt gedacht blijken mensen met langdurende psychische aandoeningen wel degelijk te herstellen. Ook mensen met "zware" diagnoses. Het begrip Herstel verwijst naar het persoonlijke proces van mensen met psychische kwetsbaarheid waarin zij de draad weer oppakken en hun leven nieuwe vorm en inhoud geven. Het begrip Herstel rekent ook af met de opvatting dat je geheel genezen zou moeten zijn van je psychiatrische symptomen om aan de samenleving mee te (mogen) doen. Misschien heb je aanpassingen of hulpmiddelen nodig (de mentale steunkousen of psychische rolstoel), maar het is heel goed mogelijk om gewaardeerde rollen in te nemen met psychische kwetsbaarheden. Bij herstel gaat het er om dat je probeert datgene waardoor je bent overweldigd een plaats te geven, en dat je je leven niet langer door de symptomen laat beheersen. Niet accepteren dat je onbehandelbaar of uitbehandeld zou zijn, maar ook niet net doen of er niets aan de hand is in je leven. Herstellen betekent durven zien wat er aan de hand is in je leven, accepteren dat je extra werk te verzetten hebt en dat ook doen. Je talenten en mogelijkheden leren kennen, maar ook je kwetsbaarheden en onhebbelijkheden. Weer hoop durven koesteren en de blik (ook) op de toekomst richten. En je doet dat in de eerste plaats zelf, op eigen kracht en op je eigen manier.

Empowerment

Herstel hangt nauw samen met empowerment. Empowerment betekent dat mensen met psychische aandoeningen hun eigen kracht ontdekken en de controle over hun bestaan herwinnen. Herstel vereist empowerment en leidt tot empowerment. Het verwijst naar het vermogen van mensen om zich aan een hopeloze situatie te onttrekken en een nieuwe wending aan hun leven te geven. Daarbij bepalen zij zelf hoe zij met de uitdagingen van hun leven omgaan en welke ondersteuning zij willen hebben. Empowerment betekent dat je je eigen keuzes kunt maken, en dat je in staat wordt gesteld om iets met die keuzes te doen. In die zin gaat het niet alleen om een psychologisch proces, maar ook om erkenning van je wensen en ambities.

Ervaringsdeskundigheid

Om vertrouwen te krijgen in je eigen kracht en deze kracht verder uit te bouwen heb je ervaringskennis nodig: kennis over wat je helpt en wat je belemmert in je herstel. Herstel en empowerment steunen naar onze overtuiging op ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. Iedereen met een psychische aandoening heeft zijn eigen verhaal. Dit verhaal bevat de betekenis die je zelf aan je problemen geeft en de strategieën die je hebt ontwikkeld om met die problemen om te gaan. Dat is je persoonlijke

ervaringskennis. Al die verhalen bij elkaar vormen collectieve ervaringskennis: kennis over hoe het is om te leven met psychische kwetsbaarheid en de gevolgen daarvan. Ben je vervolgens in staat om die kennis over te dragen aan anderen, dan ontwikkel je ervaringsdeskundigheid. Ervaringsdeskundigheid is onmisbaar bij de ondersteuning van herstelprocessen. Niet alleen door andere cliënten de weg te wijzen naar hun eigen kracht, maar ook door een inhoudelijke bijdrage te leveren aan verbetering van de kwaliteit van de geestelijke gezondheidszorg.